GENERALINIO ADVOKATO PAOLO MENGOZZI IŠVADA,

pateikta 2008 m. kovo 13 d. [1]

I — Įžanga

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą *Finanzgericht Hamburg* (Vokietija) prašo Teisingumo Teismo išaiškinti 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos dėl gyvūnų apsaugos juos vežant, iš dalies keičiančios Direktyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB [2], iš dalies pakeistos 1995 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 95/29/EB [3] (toliau – Direktyva 91/628), priedo 48 skirsnio 7 punkto a ir b papunkčius.

2. Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Interboves GmbH* (toliau – *Interboves*) ir *Hauptzollamt Hamburg-Jonas* (toliau – *Hauptzollamt*) dėl pastarosios atsisakymo suteikti *Interboves* 2002 m. birželio mėn. prašytą skirti gyvų galvijų eksporto grąžinamąją išmoką, nes šių gyvūnų kelionės (jūra) trukmė viršijo numatytą Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje.

II — Teisinis pagrindas

3. 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1254/1999 dėl bendro galvijienos rinkos organizavimo [4] 33 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad grąžinamoji išmoka už gyvų gyvūnų eksportą išmokama tik tuo atveju, jei laikomasi Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės ir ypač dėl gyvūnų apsaugos gabenimo metu nuostatų.

4. 1998 m. kovo 18 d. Komisija priėmė reglamentą (EB) Nr. 615/98, nustatantį išsamias reikalavimų skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas taisykles, susijusias su gyvų galvijų gerove juos transportuojant [5]. Šis reglamentas, priimtas vadovaujantis 1968 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 805/68 dėl bendro galvijienos rinkos organizavimo [6], ir visų pirma jo 13 straipsnio

1 — Originalo kalba: prancūzų.
2 — OL L 340, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 12 t., p. 133.
3 — OL L 148, p. 52; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 17 t., p. 466.
4 — OL L 160, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 25 t., p. 339.
5 — OL L 82, p. 19.
6 — OL L 148, p. 24; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 17 t., p. 466.

9 dalimi[7] ir ankstesnis nei Reglamentas Nr. 1254/1999, galiojo iki 2003 m. balandžio 13 d., kai buvo pakeistas 2003 m. balandžio 9 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 639/2003, nustatančiu išsamias taisykles, laikantis Tarybos reglamento Nr. 1254/1999 dėl reikalavimų skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas, susijusias su gyvų galvijų gerove juos transportuojant[8]. Reglamentas Nr. 615/98 taip pat taikomas prieš priimant Reglamentą Nr. 639/2003[9] pateiktoms eksporto deklaracijoms, kaip buvo ir pagrindinėje byloje.

5. Reglamento Nr. 615/98 1 straipsnyje nustatyta, kad, taikant Reglamento Nr. 805/68 13 straipsnio 9 dalies antrąją pastraipą, eksporto grąžinamosios išmokos už gyvus galvijus skiriamos, jeigu transportuojant galvijus į pirmojo iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietą laikomasi Direktyvos 91/628 ir Reglamento Nr. 615/98 nuostatų.

6. Vadovaujantis Direktyvos 91/628 2 dalies 2 dalimi, nustatytos tokios sąvokos:

„<…>

b) „vežimas“ – bet koks gyvūnų judėjimas transporto priemonėmis, taip pat gyvūnų pakrovimas ir iškrovimas;

<…>

„kelionė“ – vežimas nuo išsiuntimo vietos iki paskirties vietos;

h) „poilsio laikas“ – tęstinis laikotarpis kelionės metu, per kurį gyvūnai nėra vežami transporto priemone;

<…>“

7. Direktyvos 91/628 priedo I skyriaus A skirsnio 2 dalies d punkte numatyta, kad vežami gyvūnai turi būti girdomi ir šeriami tam tikrais to paties priedo VII skyriuje nustatytais laiko tarpais.

7 — Reglamento Nr. 805/68 13 straipsnio 9 dalies antrosios pastraipos tekstas sutapo su Reglamento Nr. 1254/1999 33 straipsnio 9 dalies tekstu.

8 — OL L 93, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 414.

9 — Žr. Reglamento Nr. 639/2003 9 straipsnį.

8. Direktyvos 91/628 priedo VII skyriuje esantis 48 skirsnis visų pirma yra susijęs su kelionės ir poilsio trukme. Šiame skyriuje nurodyta:

„<…>

2. Gyvūnų, priklausančių 1 punkte minimoms rūšims, kelionės trukmė negali viršyti 8 val.

3. Maksimali kelionės trukmė, minima 2 punkte, gali būti pratęsta, jeigu gyvūnus vežanti transporto priemonė atitinka tokius papildomus reikalavimus:

— ant transporto priemonės dugno esama pakankamai pakrato,

— transporto priemone vežamas tinkamas pašaras transportuojamai gyvūnų rūšiai ir jo užtenka visai kelionei,

— prie gyvūnų galima tiesiogiai prieiti,

— įrengta tinkama ventiliacija, kurią galima keisti pagal temperatūrą (išorinė ir vidinė ventiliacija),

— įrengti stumdomi užtvarai, kad būtų galima sudaryti atskirus gardus,

— transporto priemonėje esama įrenginių, kuriuos prijungus prie vandens šaltinio sustojimo vietose galima būtų tiekti gyvūnams vandenį,

— transporto priemonėje, kuria vežamos kiaulės, vežama pakankamai vandens kelionės metu pagirdyti gyvūnus.

4. Girdymo ir šėrimo intervalai, kelionės trukmė ir poilsio laikas vežant automobiliais, atitinkančiais 3 punkte išdėstytus reikalavimus, nustatomi tokie:

<…>

d) visi kiti 1 punkte minimų rūšių gyvūnai [10] po 14 val. kelionės turi būti pailsinami mažiausiai 1 val., kad per šį poilsio laiką jie galėtų būti pagirdyti ir, jeigu reikia, pašerti. Po šio poilsio laiko juos galima vežti dar 14 val.

5. Pasibaigus nustatytam kelionės laikui, gyvūnus būtina iškrauti, pašerti, pagirdyti ir pailsinti mažiausiai 24 val.

<…>

7. a) Gyvūnų negalima vežti jūra, jeigu maksimali kelionės trukmė ilgesnė negu nurodyta 2 punkte, nebent laikomasi sąlygų, išdėstytų 3 ir 4 punktuose, išskyrus sąlygas dėl poilsio laiko bei kelionės trukmės;

b) vežant gyvūnus jūra reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, pastaruosius būtina pailsinti 12 val., kai jie iškraunami paskirties uoste ar netoliese, nebent kelionės trukmė jūra tokia, kad kelionę galima laikyti atitinkančią 2, 3 ir 4 punktų reikalavimus.

8. Dėl gyvūnų interesų kelionės trukmė, nurodyta 3 ir 4 punktuose ir 7 punkto b papunktyje, gali būti prailginta 2 val., ypač atsižvelgiant į paskirties vietos artumą.

<…>“

III — Pagrindinės bylos aplinkybės, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

9. 2002 m. birželio 12 d. *Interboves Hauptzollamt* deklaravo eksportui į buvusią Jugoslavijos Federacinę Respubliką 33 gyvus galvijus ir paprašė už tai suteikti eksporto grąžinamąją išmoką.

10 — Tai taikoma galvijams, išskyrus veršiukus.

10. *Hauptzollamt* 2003 m. liepos 23 d. Sprendimu atmetė šį prašymą motyvuodama tuo, kad veždama gyvūnus *Interboves* nesilaikė Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunkčio.

11. Sprendime *Hauptzollamt* paaiškino, kad, remiantis *Interboves* pateikto maršruto plano analize, galvijai buvo transportuojami 23 valandas, t. y. kelionė jūra „ro ro“ tipo keltu truko 14 valandų 30 minučių tarp Bario (Italija) ir Igumenitcos (Graikija) bei 8 valandas 30 minučių sausumos keliais iki Evzoni, pasienio posto tarp Graikijos ir Buvusios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos, be poilsio laiko. Konstatavusi, kad Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktis nustato, jog po 14 valandų transportavimo gyvūnams, kurie buvo vežami jūra tarp dviejų Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, būtina suteikti 12 valandų poilsio laiko, kai jie iškraunami paskirties uoste ar netoliese, *Hauptzollamt* atsisakė suteikti grąžinamąją išmoką.

12. 2005 m. birželio 21 d. Sprendimu *Hauptzollamt* atmetė *Interboves* administracinį skundą dėl atsisakymo sumokėti eksporto grąžinamąją išmoką pabrėždama, kad persikėlimo jūra trukmė turėjo būti laikoma vežimo sausumos keliais tęsiniu, o ne tai kad šio persikėlimo trukmės nereikia įskaičiuoti į kelionės trukmę, kaip teigė *Interboves*. *Hauptzollamt* nuomone, norint patikrinti, ar visa vežimo trukmė atitiko Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktį, reikėjo sudėti kelionės jūra trukmę su vežimo sausumos keliais laikotarpiais prieš vežimą jūra ir po jo, kurių bendra suma šioje byloje sudarė 32 valandas 45 minutes (t. y. 14 valandų 30 minučių vežimo jūra ir 18 valandų 15 minučių vežimo sausumos keliais iki galutinės paskirties vietos).

13. 2005 m. liepos 21 d. *Interboves* pareiškė ieškinį *Finanzgericht Hamburg* dėl šio sprendimo panaikinimo tvirtindama, kad laikėsi Direktyvos 91/628 nuostatų.

14. Manydamas, kad bylos sprendimas priklauso nuo Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus nuostatų, dėl kurių gali kilti abejonių, aiškinimo, *Finanzgericht Hamburg* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos 91/628/EEB <…> priedo <…> 48 skirsnio 7 punkto a papunktyje nustatomas pagrindinis reikalavimas (gyvūnus) vežant jūra, dėl kurio iš esmės – jeigu įvykdytos minėto priedo

48 skirsnio 3 ir 4 punktuose nustatytos sąlygos, <…> – taip pat ir gabenant gyvūnus „ro ro“ tipo keltais („roll on/roll off“), vežimo sausumos keliais laikotarpiai prieš vežimą jūra ir po jo nesiejami vienas su kitu?

2. Ar Direktyvos 91/628/EEB <…> priedo <…> 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje yra nustatoma speciali nuostata dėl Bendrijoje plaukiojančių „ro ro“ tipo keltų, kuri taikoma kartu su 48 skirsnio 4 punkto (d) papunktyje nustatytais reikalavimais, ir todėl, keltui atvykus į paskirties uostą, maksimali 29 valandų kelionės trukmė iš naujo nepradedama skaičiuoti ir turi būti daroma 12 valandų poilsio pertrauka tik tuomet, jei vežimo jūra trukmė peržengė bendrąsias šio direktyvos priedo 48 skirsnio 2–-4 punktuose nustatytas taisykles – t. y. viršijo 29 valandų maksimalią trukmę pagal 48 dalies 4 punkto d papunktį?“

IV — Vertinimas

16. Reikia priminti, kad Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnis nustato taisykles šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalies a punkte išvardytų gyvūnų rūšių, įskaitant gyvulius, vežimui, išskyrus vežimą oru, taikomas girdymo ir šėrimo intervalams, kelionės trukmei bei poilsio laikui.

17. Minėto priedo 48 skirsnio 2 punkte nurodyta, kad kelionės trukmė negali viršyti 8 valandų. Vis dėlto ši kelionės trukmė gali būti pratęsta, jeigu gyvūnus vežanti transporto priemonė atitinka minėto priedo 48 skirsnio 3 punkte numatytus papildomus reikalavimus. Be to, kai transporto priemonė yra automobilis, atitinkantis minėto 48 skirsnio 3 punkto reikalavimus, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrindinėje byloje tuo neabejoja, Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktis nustato, jog gyvūnai po 14 valandų kelionės turi būti pailsinami *mažiausiai* 1 valandą, kad per šį poilsio laiką visų pirma galėtų būti pagirdyti ir, jeigu reikia, pašerti. Po šio poilsio laiko juos galima vežti dar 14 valandų. Taigi tas pats 48 skirsnio 4 punkto d papunktis nustato maksimalią 28 valandų kelionės trukmę minėto 48 skirsnio 3 punkto reikalavimus atitinkantiems automobiliams.

15. *Interboves*, *Hauptzollamt*, Belgijos, Graikijos ir Švedijos vyriausybės bei Komisija pateikė rašytines pastabas pagal Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį. 2007 m. gegužės 23 d. posėdyje išklausytos šalių nuomonės žodžiu, išskyrus *Hauptzollamt* ir Belgijos vyriausybės, kurios posėdyje nedalyvavo.

18. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo ir kai kurių Teisingumo Teismui pastabas pateikusių šalių taikoma formulė,

pagal kurią Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktis nustato maksimalią 29 valandų kelionės trukmę, yra netikslus šioje nuostatoje įtvirtintos „14+1 +14“ taisyklės aiškinimas [11]. Iš tiesų minėtame 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje įtvirtinta taisyklė nustato tik *maksimalią* 28 valandų vežimo sausumos keliais trukmę, nutrauktą *mažiausiai* 1 valandai poilsio laiko, ir šie du laikotarpiai kartu sudaro 29 valandų *minimalią* kelionės trukmę. Dėl to kelionė galėtų trukti, pavyzdžiui, 50 valandų, t. y. du (maksimalius) vežimo laikotarpius po 14 valandų, nutrauktus dėl 22 valandų poilsio laiko.

19. Kalbant apie vežimą jūra, Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto a papunktyje nurodytą 48 skirsnio 2 punkte įtvirtinta taisyklė (t. y. maksimali 8 valandų kelionės trukmė), išskyrus atvejus, kai įvykdytos to paties priedo 48 skirsnio 3 ir 4 punkto sąlygos, *išskyrus sąlygas dėl kelionės trukmės ir poilsio laiko*. Iš Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto a papunkčio teksto matyti, kad minėtame 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje numatyta minimali 29 valandų kelionės trukmė paprastai netaikoma vežti jūra. Kaip nurodė visos pastabas Teisingumo Teismui pateikusios šalys, specialus vežimas jūra atitinka komforto sąlygas, panašias į tvarte esančias komforto sąlygas (paprastai vadinama laivu gyvuliams vežti).

20. Be to, Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje nurodyta, kad vežant reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Europos Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų (toliau – vežimas „ro ro“ tipo keltu), pastaruosius būtina pailsinti 12 valandų, kai jie iškraunami paskirties uoste ar netoliese, nebent kelionės jūra trukmė yra tokia, kad kelionę galima laikyti atitinkančia 48 skirsnio 2–4 punktų reikalavimus.

21. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės visų pirma klausia, ar Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje nurodytą vežimą „ro ro“ tipo keltu galima pripažinti vežimu jūra minėto priedo 48 skirsnio 7 punkto a papunkčio prasme. Antra, jei į pastarąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar kai vežimas „ro ro“ tipo keltu vykdomas tarp dviejų vežimo sausumos keliais laikotarpių, pastarieji nėra siejami vienas su kitu, kaip jis mano esant vykdant tokį patį kelionės planą, kai vežama jūra laivu, skirtu gyvuliams vežti.

11 — Žr. 2008 m. vasario 28 d. pateiktą mano išvadą Teisingumo Teismo nagrinėjamoje byloje *Schwaninger Martin* (C-207/06) (7 išnaša).

22. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar po daugiau kaip 14 valandų trukusio vežimo keltu, t. y. maksimalios Direktyvos 91/628/EEB priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje numatytos kelionės trukmės, po kurios turi būti suteikta mažiausiai 1 valanda poilsio laiko, gyvūnams reikia suteikti 12 valandų poilsio pertrauką taikant minėtą 48 skirsnio 7 punkto b papunktį, ar juos iškrovus gali tuoj pat prasidėti maksimalios 28 valandų trukmės vežimas sausumos keliais.

23. Norint atsakyti į šiuos klausimus, reikia taikyti sisteminį ir teleologinį Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio aiškinimą dėl gyvulių kelionės sąlygų vežant sausumos keliais, „ro ro“ tipo keltu ir laivu gyvuliams vežti.

24. Minėtame 48 skirsnyje atskiriamos transporto rūšys, atsižvelgiant į jų suteikiamas kokybines garantijas gyvūnų, o šiuo atveju galvijų, sveikatos apsaugai.

25. Taigi, nors Direktyvos 91/628/EEB priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje nustatyta maksimali vežimo sausumos keliais trukmė yra 28 valandos, pagal minėto priedo 48 skirsnio 7 punkto a papunktį gyvuliams vežti jūra laivu nėra taikoma jokia maksimali kelionės trukmė, nes jame gyvūnams užtikrinamos kur kas geresnės kelionės sąlygos.

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prejudiciniuose klausimuose nurodytas vežimas „ro ro“ tipo keltu yra tarp šių dviejų kraštutinumų. Iš tikrųjų, nors gyvuliai laive nėra iškraunami iš sunkvežimio, kaip vežant laivu, laikymo sąlygos jų sveikatai yra palankesnės nei vežant sausumos keliais dėl Direktyvos 91/628 priedo I skyriaus 26 dalyje įtvirtintų papildomų garantijų. Taigi, nors vežant sausumos keliais gyvūnai patiria dažnus trūkčiojimus, minėto I skyriaus 26 dalies i papunktis numato sunkvežimių pritvirtinimo sistemą, apribojančią transporto priemonės judėjimą vežant „ro ro“ tipo keltu. Be to, nors vežimo sausumos keliais metu gyvūnai gali būti pašerti ir (arba) pagirdyti tik per pertrauką, pagal minėtos 26 dalies iii papunktį jie, atvirkščiai, gali būti šeriami ir girdomi persikėlimo jūra metu.

27. Iš anksto nebandant nuspėti atsakymo į prejudicinius klausimus atrodo, kad, atsižvelgdamas į kokybines vežimo „ro ro“ tipo keltu sąlygas, Bendrijos teisės aktų leidėjas pripažino ypatingą šio vežimo pobūdį, Direk-

tyvos 91/628/EEB priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje nustatydamas specialiąsias nuostatas, įskaitant dėl kelionės trukmės, atsižvelgęs į kokybines šio vežimo sąlygas. Toliau šioje išvadoje nagrinėsiu, kokias pasekmes šios sąlygos turi nustatant kelionės „ro ro“ tipo keltu trukmę.

28. Atsižvelgiant į tai, nuoroda į Direktyvos 91/628 priedo I skyriaus 26 dalies i papunktį šios išvados 26 punkte leidžia tuoj pat atsakyti į pirmojo klausimo pirmą dalį, kad vežimas „ro ro“ tipo keltu, be abejonės, turėtų būti pripažįstamas vežimu jūra. Iš tikrųjų, kaip jau esu nurodęs minėtoje savo išvadoje *Schwaninger Martin* byloje [12], vežimas „ro ro“ tipo keltu, nors ir turi savų ypatumų, yra vežimas jūra. Be to, Direktyvos 91/628/EEB priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje į šią vežimo rūšį nurodoma kaip į „vežimą jūra“.

29. Dėl šių priežasčių manyčiau, kad labai neabejojant galima pripažinti, jog minėtame 48 skirsnio 7 punkto a papunktyje yra įtvirtintos bendrosios su vežimu jūra susijusios nuostatos, įskaitant vežimą „ro ro“ tipo keltu. Tai reiškia, kad pastaroji nuostata taikoma visoms vežimo jūra rūšims, atitinkančioms 48 skirsnio 2–4 punktuose nustatytas sąlygas, išskyrus dėl kelionės trukmės ir poilsio laiko.

12 — 26 punktas.

30. Norint atsakyti į visą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pirmąjį klausimą, lieka išnagrinėti, ar vežimo sausumos keliais laikotarpiai prieš vežimą jūra ir po jo yra siejami vienas su kitu.

31. Šiuo klausimu ieškovė pagrindinėje byloje ir Komisija įrodinėja, kad minėti vežimo sausumos keliais laikotarpiai *niekada* nesusiję. Švedijos vyriausybė, atvirkščiai, teigia, kad jie *visada* susiję, nes sudaro vieną nenutrūkusią kelionę. Ši vyriausybė taip pat pažymi, kad tik toks požiūris būtų suderinamas su Direktyvos 91/628 tikslais.

32. Manau, kad atsakymas į pateiktą klausimą negali būti toks kategoriškas. Galiausiai, kaip įrodysiu vėliau, sprendimas, ar minėtus du vežimo sausumos keliais laikotarpius reikia skaičiuoti kartu, priklauso nuo kelionės „ro ro“ tipo keltu trukmės, t. y. nuo to, ar šios kelionės trukmė prilygsta numatytai Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje.

33. Jau esu nurodęs, kad, nepaisant vežimo „ro ro“ tipo keltu priskyrimo vežimui jūra, jis turi ypatumų. Šiuos ypatumus Direktyvos 91/628 nuostatose, visų pirma jos priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje, pripažino Bendrijos teisės aktų leidėjas. Šiuo klausimu minėtos nuostatos pabaigoje esanti nuoroda į kelionės atitiktį minėto priedo 48 skirsnio 2, 3 ir 4 punktų reikalavimams reiškia, kad, kitaip nei nurodo bendrosios vežti jūra taikytinos taisyklės (48 skirsnio 7 punkto a papunktis), gyvulius vežant „ro ro“ tipo keltu taikoma to paties priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje nustatyta maksimali 28 valandų kelionės trukmė. Vis dėlto reikia pažymėti, kad vežant jūra minėtame 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje numatytas poilsio laikas netenka prasmės. Iš tikrųjų ir laivuose gyvuliams vežti, ir „ro ro“ tipo keltuose gyvūnai visada gali būti pagirdyti ir (arba) pašerti pirmuoju atveju dėl to, kad sąlygos yra panašios kaip tvarte laikomų gyvūnų, o antruoju atveju dėl to, kad reikia laikytis Direktyvos 91/628 priedo I skyriaus 26 dalies iii papunkčio nuostatų, suteikiančių galimybę užtikrinti gyvūnų girdymą ir šėrimą.

34. Tai reiškia, kad kai vežimo „ro ro“ tipo keltu laikotarpis pasiekia 28 valandas, pagal minėtą 48 skirsnio 7 punkto b papunktį gyvūnams atvykus į paskirties uostą turi būti suteiktas 12 valandų poilsio laikas. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje numatytas 12 valandų laikotarpis „neutralizuoja“ prieš jį buvusius vežimo laikotarpius taip pat, kaip ir vežimui sausumos keliais taikomas Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 5 punkte numatytas 24 valandų laikotarpis. Tai reiškia, kad pasibaigus 12 valandų poilsio laikui po 28 valandų kelionės „ro ro“ tipo keltu gali prasidėti naujas vežimo laikotarpis.

35. Tokį 12 valandų poilsio laiko paskirties aiškinimą visų pirma patvirtina Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunkčio tekstas, nenurodantis į minėto priedo 48 skirsnio 5 punktą, ir, antra, vežimo „ro ro“ tipo keltu pobūdis, kuris, kaip pažymėta anksčiau, suteikia geresnes gyvūnų sveikatai kelionės sąlygas nei vežimas sausumos keliais.

36. Kai vežimas „ro ro“ tipo keltu įsiterpia tarp dviejų vežimo sausumos keliais laikotarpių, kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamu atveju, ryšys tarp šių laikotarpių, mano manymu, priklauso nuo kelionės „ro ro“ tipo keltu trukmės.

37. Jei kelionė „ro ro“ tipo keltu siekia maksimalią 28 valandų trukmę, gyvuliams suteiktas 12 valandų poilsio laikas neutralizuoja bet kokiu būdu anksčiau vykusio vežimo trukmę.

38. Jei kelionė „ro ro“ tipo keltu nesiekia maksimalios 28 valandų trukmės, du vežimo sausumos keliais laikotarpiai turi būti siejami dėl Direktyva 91/628 siekiamo tikslo, t. y. vežamų gyvūnų sveikatos apsaugos. Iš tikrųjų šioje situacijoje palaikyti aiškinimą, kaip tai daro Komisija, kad vežimo sausumos keliais laikotarpiai neturėtų būti siejami, reikštų vežimo „ro ro“ tipo keltu laikotarpį vertinti palankiau nei poilsio laiką. Tokiu atveju, nors po 20 valandų poilsio laiko, prieš kurį 14 valandų buvo vežama sausumos keliais, tolesnis kelionės sausumos keliais laikotarpis negali viršyti 14 valandų pagal minėtos direktyvos priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunkčio reikalavimus, panašiu atveju pripažinti, kad po 20 valandų kelionės „ro ro“ tipo keltu būtų leistina maksimali 28 valandų kelionės trukmė, neatsižvelgiant į prieš vežimą jūra vykdytos kelionės sausumos keliais trukmę, pažeistų Direktyva 91/628 siekiamą tikslą kuo labiau sumažinti gyvūnų vežimą tolimais atstumais, t. y. apriboti minėto vežimo trukmę dėl gyvūnų gerovės. Šio tikslo svarbą taip pat pripažino Teisingumo Teismas 2006 m. lapkričio 23 d. Sprendime *ZVK*[13] dėl „vežimo“ sąvokos Direktyvos 91/628 prasme aiškinimo.

39. Aiškinimas, pagal kurį kelionės sausumos keliais laikotarpiai siejami atsižvelgiant į kelionės „ro ro“ tipo keltu trukmę, užtikrina proporcingą gyvūnų apsaugą kelionės metu, kiek galima apribodamas galimybę sudėti ilgus kelionės laikotarpius. Manau, kad toks aiškinimas atitinka Bendrijos teisės aktų leidėjo tikslą užtikrinti tolygią vežamų gyvūnų apsaugą, atsižvelgiant į skirtingas kiekvienai transporto priemonei būdingas kokybines sąlygas ir dėl to numatant kiekvienai iš šių transporto priemonių pritaikytas taisykles, pirmiausia dėl kelionės trukmės.

40. Atsižvelgiant į tai, Švedijos vyriausybės teiginys, kad, siekiant užtikrinti gyvūnų sveikatos apsaugą, reikia pripažinti buvus vieną *nenutrūkusią* kelionę, mano manymu, nėra pagrįstas. Nors reikia pripažinti, kad vežimas vyko vienos kelionės metu[14], vis dėlto ši kelionė buvo vykdoma įvairiais vežimo būdais, kuriems taikomos skirtingos teisės nuostatos. Be to, Švedijos vyriausybės išdėstyti

13 — C-300/05, Rink. p. I-11169, 19 punktas.

14 — Primenu, kad Direktyvos 91/628 2 straipsnio g papunktis apibrėžia kelionę kaip „vežimą nuo išsiuntimo vietos iki paskirties vietos“.

argumentai įtvirtintų diskriminuojantį kai kurių vežimo būdų, šiuo atveju vežimo jūra, vertinimą ir taip pažeistų Direktyvos 91/628 *ratio*.

41. Taigi negaliu pritarti nei pirmiausia Komisijos išreikštai pozicijai, pagal kurią vežimo sausumos keliais laikotarpiai prieš vežimą „ro ro“ tipo keltu ir po jo niekada nėra siejami, nei Švedijos vyriausybės siūlomai pozicijai, kad šie laikotarpiai visuomet yra susieti į vieną nenutrūkusią kelionę. Atvirkščiai, manau, kad į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pirmojo klausimo antrą dalį reikėtų atsakyti, jog vežimo sausumos keliais laikotarpiai prieš vežimą „ro ro“ tipo keltu ir po jo priklauso nuo to, ar buvo pasiekta maksimali kelionės trukmė, nustatyta Direktyvos 91/628/EEB priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje pagal šio priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje esančią nuorodą.

42. Pateikta analizė ir mano atsakymas į pirmąjį klausimą iš esmės atsako į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo antrąjį klausimą.

43. Primenu, kad antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar po daugiau kaip 14 valandų trukusio vežimo „ro ro“ tipo keltu, t. y. maksimalios 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje numatytos kelionės trukmės, gyvūnams reikia suteikti 12 valandų poilsio pertrauką taikant minėtą 48 skirsnio 7 punkto b papunktį, ar juos iškrovus gali tuoj pat prasidėti maksimalios 28 valandų trukmės vežimas sausumos keliais.

44. Kaip esu nurodęs anksčiau, po vežimo „ro ro“ tipo keltu, kurio trukmė nesiekia 28 valandų, gali prasidėti naujas vežimo laikotarpis, tačiau reikia atsižvelgti į galimą vežimo sausumos keliais laikotarpį, vykusį prieš vežimą „ro ro“ tipo keltu.

45. Šioje byloje iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad prieš vežimą „ro ro“ tipo keltu vykęs vežimas sausumos keliais buvo neutralizuotas daugiau kaip 24 valandų trukmės poilsio laiko (pagal Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 5 punktą) ir kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar po tariamai per ilgo vežimo „ro ro“ tipo keltu (14 valandų 30 minučių) gali prasidėti naujas vežimo laikotarpis. Tačiau kaip parodė su pirmuoju prejudiciniu klausimu susiję mano argumentai, vežimas sausumos keliais gali prasidėti tuoj pat po „ro ro“ tipo kelto atvykimo į paskirties uostą, jei persikėlimo trukmė nesiekė 28 valandų. Be to, mano anksčiau suformuluota išlyga dėl būtinybės susieti vežimo sausumos keliais laikotarpius nėra reikšminga pagrindinėje byloje, nes prieš vežimą „ro ro“ tipo keltu vykęs vežimas sausumos keliais buvo neutralizuotas.

46. Bet kuriuo atveju norėčiau pridurti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pasiūlyta alternatyva taikyti 12 valandų poilsio laiką po 14 valandų vežimo „ro ro“ tipo keltu turėtų būti atmesta ne vien dėl anksčiau išdėstytų priežasčių, bet ir dėl kitų su Direktyvos 91/628 sisteminiu aiškinimu susijusių motyvų. Visų pirma, taikant tokį aiškinimą, 14 valandų vežimas sausumos keliais, po kurio pagal Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktį turėtų būti suteikiamas tik „mažiausiai 1 valandos“ poilsio laikas, būtų vertinamas palankiau nei vežimas „ro ro“ tipo keltu, po kurio turėtų būti suteikiamas 12 valandų poilsio laikas, nors pastarasis vežimo būdas suteikia geresnes kokybines kelionės sąlygas gyvūnų sveikatai nei vežimas sausumos keliais [15].

47. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau į prejudicinius klausimus atsakyti, kad, pirma, Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 7 punkto a papunktis nustato pagrindinius vežti jūra taikomus reikalavimus, įskaitant minėto priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje numatytą vežimą „ro ro“ tipo keltu. Antra, vežimo sausumos keliais laikotarpiai prieš vežimą „ro ro“ tipo keltu ir po jo priklauso nuo to, ar buvo pasiekta maksimali kelionės trukmė, nustatyta Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje pagal šio priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje esančią nuorodą. Dėl to, jei kelionė „ro ro“ tipo keltu nesiekia maksimalios 28 valandų trukmės, tuoj pat po atvykimo į paskirties uostą gali prasidėti vežimo sausumos keliais laikotarpis. Apskaičiuojant šį laikotarpį pagal Direktyvą 91/628, reikia atsižvelgti į prieš vežimą „ro ro“ tipo keltu vykusio vežimo sausumos keliais trukmę, nebent mažiausiai 24 valandų trukmės poilsio laikas, taikant Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 5 punktą, neutralizavo prieš vežimą jūra vykusį vežimą sausumos keliais. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama kelionė atitiko minėtas sąlygas.

15 — Šiuo klausimu taip pat žr. minėtą mano išvadą byloje *Schwaninger Martin* (31–35 punktai).

V — Išvada

48. Vadovaudamasis visais anksčiau išdėstytais argumentais, siūlau Teisingumo Teismui į *Finanzgericht Hamburg* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„1. 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos dėl gyvūnų apsaugos juos vežant, keičiančios Direktyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB, iš dalies pakeistos 1995 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 95/29/EB, priedo 48 skirsnio 7 punkto a papunktis turi būti aiškinamas kaip nustatantis pagrindinius vežti jūra taikomus reikalavimus, įskaitant minėto priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje numatytą vežimą reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Europos Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų.

2. Vežimo sausumos keliais laikotarpiai prieš ir po vežimo reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Europos Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, priklauso nuo to, ar buvo pasiekta maksimali kelionės trukmė, nustatyta Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 4 punkto d papunktyje pagal šio priedo 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje esančią nuorodą.

Atsižvelgiant į tai, jei kelionės reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Europos Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, trukmė nesiekia maksimalios 28 valandų trukmės, tuoj pat po atvykimo į paskirties uostą gali prasidėti vežimo sausumos keliais laikotarpis. Apskaičiuojant šį laikotarpį pagal Direktyvą 91/628, iš dalies pakeistą Direktyva 95/29, reikia atsižvelgti į prieš vežimą reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Europos Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, vykusio vežimo sausumos keliais trukmę, nebent mažiausiai 24 valandų trukmės poilsio laikas, taikant Direktyvos 91/628 priedo 48 skirsnio 5 punktą, neutralizavo prieš vežimą jūra vykusį vežimą sausumos keliais.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama kelionė atitiko minėtas sąlygas.“